

עת"א 53229/08/22 - מוהנד ג'בארין (אסיר) נגד שרות בתי הסוהר- מחלקת האסיר - זימונים

בית המשפט המחוזי בחיפה

19 ספטמבר 2022

עת"א 53229-08-22 ג'בארין(אסיר) נ' שרות בתי הסוהר-מחלקת האסיר - זימונים

בפני כב' הנשיא רון שפירא

עותר מוהנד ג'בארין (אסיר) ע"י ב"כ עו"ד מיכל קורן

נגד

משיב שרות בתי הסוהר-מחלקת האסיר - זימונים

פסק דין

הרקע לעתירה וטענות הצדדים בתמצית:

בפני עתירת אסיר במסגרתה עותר הוא לאפשר לו לשלבו בסבב חופשות.

העותר הינו אסיר פלילי המרצה מאסר בפועל של 25 חודשים החל מיום 09.11.21 בגין עבירות בנשק. זהו מאסרו הראשון. משויך לקטגוריה ב1.

העותר טוען כי הינו אסיר חיובי, לא נזקפו לחובתו דוחות משמעת והוא עובר הליך שיקומי משמעותי. נטען כי עמד בכל התנאים לאישור חופשה. נטען כי סירוב המשיב להוציאו לחופשה אינו סביר ומצדיק התערבות ביהמ"ש. נטען כי העותר צעיר והיה כבן 19 בעת ביצוע העבירה וריצה למעלה משליש מאסרו. נטען כי זהו מאסרו הראשון ולא ידוע על חוות דעת שליליות בעניינו. בכל הנוגע למעורבות בעבירות נשק נטען כי מדובר בבחור צעיר שקיבל עונש חמור מאוד ובמקרה זה הנזק יעלה על התועלת. יש לאפשר לעותר לעבור הליך של שיקום לפני היציאה ממאסר וסיכול היציאה לחופשות יסכל גם את הליך השיקום והחברה תינזק מכך. מדובר בבחור צעיר ואינטליגנט שמתאים לשיקום. הוא בא ממשפחה טובה. כולם עובדים. העותר משלם על העבירות שביצע ויש לאפשר לו להשתקם. משטרת ישראל מתנגדת התנגדות עקרונית בגלל עבירות הנשק.

המשיב טוען כי יש להורות על דחיית העתירה. נטען כי בתאריך 11.08.22 נבחנה בקשת העותר לצאת לחופשה והוחלט לדחותה בשל התנגדות גורמי המודיעין ובשים לב לאופי עבירותיו והתנהלותו של העותר. נטען כי משטרת ישראל לא מתנגדת לחופשה בתנאי שיוחקק מאום אל פחם. העותר מרצה מאסר בגין עבירות נשק הקשורות לסחר בנשק. לא מדובר בזכות קנויה לצאת לחופשה אלא טובת הנאה שניתן לאסיר שהתנהגותו ללא דופי והגורם המוסמך בטוח שהוא לא ינצל את החופשה לרעה ושהאסיר ראוי לטובת ההנאה הזו. מטרת החופשה להוות תמריץ חיובי. צורפה עמדת גורמי המודיעין אשר מתנגדים להוצאת העותר לחופשות, זאת בשל חמ"ן שלילי המעיד על התנהגותו השלילית, על כוונות פגיעה באחר וכן סכסוכים. שמו של העותר נקשר באירוע קטטה בין אסירים בתאו בימים האחרונים והמידע

מצדיק את ההחלטה המנהלית. העותר הוא חלק ממוקד כוח שלילי ונשקפת מסוכנות מהתנהלותו כלפי אחרים וכלפי הניהול התקין של בית הסוהר. נטען כי ההחלטה לאפשר יציאה לחופשה ולקבוע את תנאיה מסורה לשיקול דעתם של הגורמים המוסמכים אצל המשיב וביניהם גורמי המודיעין בשב"ס ובמשטרת ישראל, המעריכים את פוטנציאל הסיכון לפגיעה בעותר או באחר במהלך החופשה כגובה וממשי, בשים לב למידע הקיים לגביו, והלכה היא כי לא בנקל יתערב ביהמ"ש בשיקול דעתם. כן נטען כי בשל חומרת העבירות בהן הורשע העותר, סוגן, טיבן ונסיבותיהן, כמפורט בגזר הדין בעניינו, עניינים אלה צריכים לעמוד גם לעיני הגורמים הרלוונטיים אצל המשיב בעת קבלת החלטות הנוגעות לאסיר. המשיב טוען כי הוא אמון על החזקת אסירים במשמורת בטוחה ואחראי גם לעניין הערכת הסיכונים והאיזונים בין ההגנה על שלום הציבור מפני מסוכנות האסיר, כמו גם ההגנה על שלום האסיר עצמו, לבין חשיבות יציאתו לחופשה. לכן קביעת מסוכנותו של האסיר רלוונטית להחלטה אם לאשר שילובו בסבב חופשות. על האסיר לשכנע שהוא ראוי לטובת ההנאה של חופשה. ההחלטה סבירה בנסיבות העניין. בשלב שהתקבלה ההחלטה גם חו"ד גורמי הטיפול לא המליצו על יציאה לחופשה כי העותר נמצא בתחילת דרכו. כעת הסירו את המניעה מטעם גורמי הטיפול וכרגע ההתנגדות היא של גורמי המודיעין. העותר יוכל להגיש בקשה חדשה בעוד כחודש. כרגע ההחלטה המנהלית נסמכת בעיקר על התנגדות גורמי המודיעין ולכן אין מקום להתערב בה.

במענה לתגובת המשיב נטען כי המשיב טוען לעניין אירוע קטטה שאירע לפני מספר ימים שב"כ העותר בכלל לא מודעת לו. לעתים רק נוכחות בתא מביאה לידיעה מודיעינית על קטטה. לא נראה שהעותר השתתף בקטטה באופן אקטיבי. הוא לא חבול. כאשר מפקד המחוז בחן את עובדות התיק היו מונחות בפניו ידיעות מודיעיניות מסוימות ולכן אין מקום להגיש בקשה חדשה. העותר מוכן לצאת לחופשה מחוץ לאום אל פחם.

דין והכרעה:

לאחר שבחנתי את טענות הצדדים ואת המסמכים שהוצגו לעיוני מטעם שני הצדדים הגעתי למסקנה כי אין מקום לקבל את העתירה שכן לא נפל פגם המצדיק התערבות בהחלטת המשיב, כפי שהתקבלה. עם זאת סבור אני כי יש מקום שהמשיב יבחן בתוך כחודש מהיום את האפשרות להוציא את העותר לחופשה במרחק סביר ממקום מגוריו ומקום סיבת ביצוע מעשי העבירה.

כפי שהובהר על ידי המשיב, בעניינו של העותר הוצגה עמדת גורמי המודיעין אשר מתנגדים להוצאת העותר לחופשות, זאת בשל חמ"ן שלילי ועדכני המעיד על התנהגותו השלילית, על כוונות פגיעה באחר וכן סכסוכים. מעיון בדוחות הידיעה שהועברו לעיוני, בעיקר ידיעה מס' 4058122, ידיעה מס' 4057673, ידיעה מס' 4050904 וידיעה מס' 3997556, וכן בדו"ח הסכסוכים שהוצג, עולה כי קיימים מידעים עדכניים ורלוונטיים המצביעים על מסוכנות הנשקפת לעותר וממנו ועל סכסוכים קיימים ורלוונטיים.

כפי שציין המשיב, לאסיר אין זכות קנויה לצאת לחופשה והחלטה בעניין זה נתונה לשיקול דעתו של הגורם המוסמך אצל המשיב. כמו כן, אין זו דרכו של בית המשפט להתערב בהחלטות הנוגעות ליציאתו של אסיר לחופשה אלא במקרים חריגים, ובהקשר זה לא יחליף בית המשפט את שיקול דעתו של שב"ס בשיקול דעתו שלו [רע"ב 8174/21 שרון רווח נ' שירות בתי הסוהר (29.11.2021); רע"ב 9/12 פלוני נ' מדינת ישראל (4.4.2012)].

יצוין לעניין זה כי כאשר מדובר באסיר המרצה מאסרו בגין עבירות נשק, יש להביא בחשבון גם את הפסיקה המחמירה

בשלבים שונים של ההליך הפלילי בנוגע לעבירות בנשק. אמנם הליך שיקול הדעת המנהלי של שב"ס בעת בחינת האפשרות להוצאת אסיר לחופשה שונה משיקולי ענישה. עם זאת, העקרונות שהיו בבסיס הענישה, שבעיקרם התנהגות מסכנת חיי אדם, צריכים לעמוד לנגד עיני גורמי שב"ס בבואם להפעיל את שיקול דעתם בעת קבלת החלטה על הוצאת אסיר לחופשה (וכן כל החלטה אחרת בנוגע לאסיר). במקרה זה שבפני כעת, ניתן להקיש על החומרה והמסוכנות של העבירות מהפסיקה לעניין הצורך בענישה הולמת ומרתיעה בכל הנוגע לעבירות נשק [ע"פ 4775/21 פלוני נ' מדינת ישראל (17.02.2022); ע"פ 4456/21 מדינת ישראל נ' אבו עבסה (23.1.2022)]. כפי שנקבע בפסיקה, עבירות בנשק הינן עבירות חמורות, המקימות חזקת מסוכנות סטטוטורית. קביעה שיפוטית זו צריכה להנחות גם את שב"ס בבואו לשיקול שיקולים שונים בכל הנוגע לתנאי הכליאה של האסיר, רמת האבטחה הנדרשת בעניינו וכן האפשרות להוציאו לחופשה. כך נפסק גם במקרה בו מדובר בעצור עד תום ההליכים, עת הוחלט כי אין מקום לשחררו לחופשה מיוחדת, אלא במקרים חריגים ביותר [בש"פ 5102/21 מדינת ישראל נ' פלוני (02.08.2021)].

חופשה אינה זכות קנויה של אסיר אלא טובת הנאה ששב"ס מוסמך להעניק לאסיר במקרים מתאימים. במקרה נשוא עתירה זו אין מדובר בעניינו בעצור, אלא באסיר, שייתכן שבמצב דברים שונה ניתן היה לאפשר הוצאתו לחופשות, לו היו הגורמים הרלוונטיים אצל המשיב סבורים כי ניתן לאשר זאת. עם זאת, על רקע העבירות בנשק שבגין ביצוען מרצה העותר מאסר, ומאחר שבעניינו של העותר קיים מידע שלילי כמפורט לעיל, המצביע על מסוכנות וחשש להתלקחות הסכסוך הקיים, הרי שעצם העובדה שהעותר כבר נשא בעבר נשק חם, מצביעה על חומרה יתרה וחשש מוגבר למסוכנות בעניינו. כפי שטען המשיב, סוג העבירות בהן הורשע העותר, טיבן ונסיבותיהן, על רקע האלימות הגואה בחברה הערבית לאחרונה ומחיר הדמים שגובה אלימות זו, מחזקים את סבירות ההחלטה שקיבל שב"ס בעניינו.

סבור אני כי מעבר למידעים הקונקרטיים והמסוכנות הנשקפת מהוצאת העותר לחופשה ראוי גם להעביר מסר לעותר ולאסירים ככלל, ובמיוחד כעת על רקע העלייה בעבירות שנעשה בהן שימוש בנשק והחרפת האלימות בכלל ובמגזר הערבי בפרט - מי שמורשע בעבירות הקשורות לנשק יוצר לעצמו, ברמה המנהלית, חזקת מסוכנות שהיא פועל יוצא של העבירה בה הורשע. יעמוד בפניו מחסום משמעותי ונטל מוגבר לשכנע את גורמי הכליאה, ובמידת הצורך גורמי שפיטה, כי לא נשקפת מסוכנות מהוצאתו לחופשה מהכלא, כל זאת על רקע העבירות שבביצוען הורשע. רק במקרים חריגים בהם ניתן לבסס החלטה כי לא נשקפת כל סכנה מאסיר, וזאת ברמת ודאות סבירה, תישקל האפשרות להוציאו לחופשה. ההבנה כי נושא ביצוע העבירות בנשק יהיה רכיב מרכזי גם בשיקולי שב"ס בנוגע לתנאי כליאה של אסיר ובהמשך בנוגע לאפשרות הוצאת אסיר לחופשה, ואולי גם הליכים נוספים במשך מאסרו, יכול ותגביר ברמה מסוימת את ההרתעה מפני ביצוע עבירות בנשק ועבירות מסוג אלו שבגין מרצה העותר את מאסרו. סבור אני כי גם מטעם זה יש לדחות את העתירה, ובמיוחד על רקע המידעים הקיימים הנוגעים לאסיר זה, המצביעים על הסיכון המוחשי הנשקף מהוצאתו לחופשה לעת הזאת.

בסיכומי של דבר, לאור המפורט לעיל, לאחר שבחנתי את טענות הצדדים ועיינתי בחומר שהוצג לעיוני, כולל החומר שנשלח על ידי ב"כ העותר לאחר הדיון, הגעתי למסקנה כי החלטת המשיב בעניינו של העותר הינה החלטה שהתקבלה בהליך מנהלי תקין, לאחר שנבחנו ראיות מנהליות ראיות המצביעות על הסיכון הנשקף מהוצאתו האפשרית של העותר לחופשה. מדובר בהחלטה שהתקבלה משיקולים ראויים, אשר הינה החלטה סבירה ועניינית בנסיבות העניין. לא נפל בהחלטת המשיב פגם המצדיק התערבות של ביהמ"ש בהחלטה.

עם זאת, ובשים לב לגילו הצעיר של העותר, יש מקום לבחון אפשרות להוציאו לחופשה בתנאים מגבילים תוך הרחקה משמעותית מאזור מגוריו והאיזור שבו היה מעורב בביצוע עבירות. אפשרות זו לא נבחנה ולא נשקלה, לא במישור של

שב"ס ולא בדרך של בחינת מידעי משטרה ומסוכנות על רקע של תכנית ספציפית ליציאה לחופשה בדרך של הרחקה מאירי פעילותו הטבעי. סבור אני כי יש מקום לבצע בדיקה ולשקול חלופה לעניין הוצאת העותר לחופשה בהרחקה מאיזור מגוריו ואיזור פעילותו העבריינית.

על כן, ובכפוף לאמור לעיל, העתירה נדחית. מעבר לאמור, יצוין כי כפי שציין המשיב כי העותר יהיה רשאי להגיש בקשה חדשה בעוד כחודש ובקשתו תישקל לאור חו"ד עדכניות לאותה העת. ראוי כי בנסיבות העניין תקוצה במידת מה תקופת ההמתנה והעותר יוכל להגיש בקשה חדשה ולהציע חלופות ליציאה לחופשה הרחק ממקום מגוריו ופעילותו. כאמור, יש מקום לשקול ולבחון את האפשרות להוצאת העותר לחופשה במקום המרוחק מסביבתו הטבעית. יחד עם זאת, לעת הזו, אין מקום להתערב בהחלטה שהתקבלה על סמך ראיות מנהליות המצביעות על סיכון בנסיבות העניין.

המזכירות תעביר החלטה לצדדים ולעותר באמצעות שב"ס.

ניתן היום, כ"ג אלול תשפ"ב, 19
ספטמבר 2022, בהעדר הצדדים.
רון שפירא, נשיא